

Hva er sinnets grenser og hvor kan vi lokalisere sinnet? Er sinnet i hjernen, kroppen eller også i miljøet?

På hvilken måte kan sosial og kulturell kontekst påvirke vår opplevelse av å være til stede i verden, f.eks. avhengig av hvilket kjønn vi tilhører?

Spørsmålene henger sammen. Hvordan man forstår sinnets natur, preger forståelsen av hvor sinnets grenser er, hvilken status bevisste opplevelser må antas å ha, og betydningen av sosial og kulturell kontekst – og vice versa.

Vi starter kapitlet (12.1) med en kort gjennomgang av det filosofiske problemet om fri vilje, og gjør oss i den sammenheng kjent med de mest sentrale teoriene rundt dette (kompatibilisme, libertarianisme og hard determinisme).

Deretter (12.2) utbroderer vi mer i detalj det såkalte kropp/sinn-problemet, som er en annen betegnelse på spørsmålet introdusert ovenfor, nemlig hvorvidt sinnet kan forklares fysisk eller ikke. I den forbindelse tar vi også for oss et klassisk svar på dette spørsmålet, nemlig substansdualismen slik den ble forsvart av René Descartes.

I de to neste delene (12.3 og 12.4) ser vi relativt inngående på to innflytelsesrike teoriretninger i sinnsfilosofien, henholdsvis fysikalismen og funksjonalismen. Disse omfatter synspunkter på mange forskjellige spørsmål knyttet til hva det vil si at mennesket har et sinn. I denne sammenheng forutsetter fysikalisme at sinnet, det vil si alt mentalt, kan forklares av rent fysiske prosesser, for eksempel – slik den såkalte identitetsteorien hevder – av nevrobiologiske

prosesser i hjernen. Funksjonalismen er en tenkemåte som er forenlig med fysikalisme i vid forstand, og går nærmere bestemt ut på at mentale tilstander skal betraktes som en type funksjonelle tilstander.

Vi tar så (12.5) kort opp en innvending som har blitt reist mot fysikalismen, men som også har relevans for funksjonalismen. Den har blitt kalt for kunnskapsargumentet og fokuserer på det såkalte forklaringsgapet mellom førstepersonsperspektivet og tredjepersonsperspektivet.

Den siste delen av kapitlet (12.6) handler om såkalt kroppsliggjøring (fra engelsk: embodiment) og om hvordan vår kroppslige eksistens preger hva det er å ha sinn og bevissthet. Kroppsliggjorte tilnærminger tar utgangspunkt i at kroppen spiller en vesentlig rolle i å forklare hvordan sinnet fungerer, og at våre bevisste opplevelser er avhengig av at vi har en kropp (Wilson, 2002, Thompson, 2010). En retning, nemlig den enaktive tilnærmingen til sanseoppfatning, er i grove trekk forenlig med fysikalisme. Den skiller seg imidlertid fra identitetsteorien gjennom at den trekker sinnets grenser videre enn bare hjernen, og trekker inn den ikke-nevrale kroppen som del av sinnets og bevissthetens materielle grunnlag. Denne utfordres så av fenomenologien, som fastholder førstepersonsperspektivets uomgjengelighet i enhver forståelse av menneskesinnet, inkludert i forståelsen av hva det vil si å eksistere som et kroppslig vesen. I så måte skiller fenomenologien seg metodologisk fundamentalt fra den klassiske sinnsfilosofien.

Fenomenologien antar at detaljerte beskrivelser av våre erfaringer er nøkkelen til å forstå sinnet vårt. Vi ser helt til slutt på noen